

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน
โดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

The Model Development of Learning Innovation with
Community Participation on Museum and Local Learning Resources for the
Creative Learning

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์

นางสาววรรณภา แสงวัฒนะกุล

สนับสนุนโดย

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2557

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ มาเรียม นิลพันธุ์ และ วรธรรภา แสงวัฒนะกุล.

รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์.

นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557. 316 หน้า

1. นวัตกรรมการเรียนรู้
2. การมีส่วนร่วมกับชุมชน
3. การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
4. พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
5. กิจกรรมนันทนาการเชิงสร้างสรรค์
6. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงสร้างสรรค์
7. นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
8. สื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

ISBN 978-974-641-519-4

จัดพิมพ์โดย : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่พิมพ์ : กรกฎาคม พ.ศ. 2557

จำนวนพิมพ์ : 50 เล่ม

คำนำ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและประเมินความต้องการของชุมชน การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้รูปแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยทุกขั้นตอนของการวิจัยดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานหรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น นักการศึกษา ครู นักเรียน ผู้นำชุมชน ประชาชนทั้งในและนอกท้องถิ่น ซึ่งร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน ปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การพัฒนากิจกรรมร่วมกับคณะผู้วิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภูมิภาคตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ จังหวัด นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร โดยคัดเลือกพิพิธภัณฑสถานและ/หรือแหล่งเรียนรู้ในการดำเนินการวิจัยจังหวัดละ 2 แห่ง รวมจำนวน 16 แห่ง ดำเนินการศึกษาโดยแบ่งเป็นโครงการวิจัยย่อย จำนวน 4 โครงการ คือ 1) การพัฒนารูปแบบกิจกรรมนันทนาการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 3) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ 4) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

คณะผู้วิจัยหวังว่า การทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และคนในชุมชนซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ทุกฝ่ายในครั้งนี้ จะเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำและประทับใจของทุกคน และช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้จากพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนที่สามารถขยายผลการเรียนรู้ในวงกว้างต่อไปในอนาคต

คณะผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญลือ และ ดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ทุ่มเทให้คำปรึกษา ติดตามนิเทศ ปรึกษาชี้แจงงานและตรวจสอบความถูกต้องของงานทุกขั้นตอน

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์สุรพล นาถะพินธุ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริอาภา รัชตะหิรัญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของงาน

ขอขอบคุณ หัวหน้าโครงการวิจัยและผู้วิจัยที่รับผิดชอบโครงการวิจัยย่อยทั้ง 4 โครงการ คือ โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมนันทนาการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย และนางสาววรรณภา แสงวัฒนะกุล โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และอาจารย์พรพรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข โครงการวิจัยย่อยที่ 3 การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ และอาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วนิชวัฒนะวรชัย และโครงการวิจัยย่อยที่ 4 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธ์ สติมัน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกนถุน บางท่าไม้ ที่ร่วมวิจัยและดูแลโครงการวิจัยพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นตลอดกระบวนการ

ขอขอบคุณ คณะผู้วิจัยที่รับผิดชอบการวิจัยพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ทั้ง 16 พื้นที่ และขอขอบคุณ คนในชุมชน บุคลากรของพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถดำเนินงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ขอขอบคุณ คุณกิตติมา พระคัมภีร์รักษา ที่ช่วยประสานงาน รวบรวม เรียบเรียง สนับสนุน จนการทำงานวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

สุดท้ายขอขอบคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

ชื่องานวิจัย รูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิมิเวศย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
นางสาววรรณภา แสงวัฒนะกุล

ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย การสังเคราะห์บริบทและนวัตกรรมการเรียนรู้ สังเคราะห์ผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ประเมินการใช้ประโยชน์และการขยายผลของนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน นำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในวัตกรรมการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) กิจกรรมนันทนาการ 2) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) นวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) สื่อการเรียนรู้

การศึกษานี้ใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในพื้นที่ 8 จังหวัดภูมิภาคตะวันตก โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 แห่ง วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น นักการศึกษา ครู นักเรียน ผู้นำชุมชน ประชาชนทั้งในและนอกท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ประเด็นสนทนากลุ่มแบบประเมินการจัดโครงการหรือกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1. หลักการ 1) การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อสร้างชุดความรู้ใหม่ โดยแนวคิดทฤษฎี 4 ด้าน คือ กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรม

การเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสื่อการเรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการเข้าร่วมโดยสมัครใจของกลุ่มหรือบุคคลในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของชุมชน ในฐานะผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผน ร่วมดำเนินการโดยร่วมทำ ร่วมแรง ทรัพยากรสิ่งของ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ 3) การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถโดยใช้วิธีการคิดที่คิดคล่อง คิดไม่เหมือนเดิม คิดยืดหยุ่น ไม่ติดกรอบ และการคิดที่เป็นประโยชน์

2. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับชุมชน 2) การศึกษาสภาพพิพธิภณท์ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น 3) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 4) สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 5) การนำเสนอรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้พิพธิภณท์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

3. ปัจจัยการนำรูปแบบไปใช้ 1) ปัจจัยภายใน พิพธิภณท์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีความพร้อมด้านองค์ความรู้เพื่อนำมาป็นเนื้อหาในการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการดำเนินงาน เสนอความคิดเห็น และ 2) ปัจจัยภายนอก (1) หน่วยงาน องค์กร สถานศึกษาที่ตั้งอยู่โดยรอบเห็นความสำคัญของพิพธิภณท์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมหรือให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและใช้ประโยชน์ (2) พิพธิภณท์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นควรตั้งอยู่ในแหล่งที่การคมนาคมสะดวก

4. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 1) พิพธิภณท์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม 2) หน่วยงาน องค์กร สถาบันการศึกษา รวมทั้งสมาชิกในชุมชน มีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ 3) มีการประสานงานและระดมทรัพยากรในการจัดกิจกรรม 4) กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงความมีอิสระในการสร้างสรรค์กิจกรรม สามารถพัฒนา ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ

5. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เป็นกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่ มีความหลากหลาย สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นประโยชน์ สร้างความตระหนักรู้และภาคภูมิใจของคนในชุมชน คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทุกขั้นตอน และกิจกรรมนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน

6. ความยั่งยืน ควรให้องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีบทบาทและระบุกิจกรรมในแผนการทำงานของชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปี หรือจัดเป็นกิจกรรมประเพณีของชุมชน

คำสำคัญ: นวัตกรรมการเรียนรู้, การมีส่วนร่วมกับชุมชน, การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์, พิพธิภณท์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น, กิจกรรมนันทนาการเชิงสร้างสรรค์, การเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงสร้างสรรค์, นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์, สื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

Research Title The Model Development of Learning Innovation with Community Participation on Museum and Local Learning Resources for the Creative Learning

Researchers Assistant Professor Kiriboon Jongwutiwes, Ph.D.
Assistant Professor Maream Nillapun, Ed.D.
Miss Wannapa Sangwattanakul

Year 2014

ABSTRACT

The objective of this research was to develop learning innovation model with community participation through the use of museum and local learning resources to promote the creative learning. Research and development was applied in the procedures involved analyzing the community context and learning innovation, the outputs and the applications of the learning innovation to promote the creative learning and community participation. The community participation learning innovation model through the use of museum and local learning resources applied 4 innovation concepts: 1) recreation activities 2) lifelong learning 3) innovation learning for basic education level 4) learning media

This research was conducted in 16 museums and local learning resources in the western region with purposive sampling. The research method was participatory action research. The research team consisted of the researcher, curators of museum and the local learning resources, educators, teachers, students, community leaders, and people inside and outside the community. The research instruments comprised of surveys of the community's basic information, focus group discussion and the project evaluation forms. Data were analyzed using content analysis.

The learning innovation model:

1. Principles: 1) the development of innovative learning was the creative learning activities process to develop the new set of knowledge under the 4 concepts of recreation activities, lifelong learning, innovation learning in the foundation education and learning media ; 2) the community participation has to be voluntary of the individual or group in a community took part in co-thinking, making a decision, planning, supporting the activity through action and resources, monitoring, evaluating and benefiting; 3) creative learning was a knowledge and

experience management process for learners to develop their fast thinking, think differently, think flexibly, think outside the box and think positively.

2. The model development steps were 1) planning and set up the working procedures with the community 2) studying the community museum and learning resources profile 3) developing the creative learning activities 4) evaluating the implementation 5) Presenting the model of learning innovation with community participation through the use of museum and local learning resources to promote the creative learning.

3. Factors for model application: 1) internal factors: museums and local learning resources need to have the local knowledge for learning and knowledge management, administration, community participation 2) external factors: 1) the acknowledge of related organizations to use museum and learning resources 2) the museums and local learning resources should be located in the area which has accessible transportation.

4. Conditions for model application: 1) The location of museums and learning resources must have sufficient area for arranging the activities 2) the nearby organization or education institute including the community themselves should have the attitude towards the learning 3) there should be adequate management and pull resources for conducting the activities; 4) the opportunity and freedom to create the activities and setting the climate of the museums or the local learning resources according to the local context.

5. Performance indicators: the new ideas of activities, variety of learning activities, reflection of the community identity, usefulness, community self actualization and pride, community participation in every working process stage and community had changed.

6. Sustainability: organizations within the community should play a role in the activity. The activities were accepted and included in the community work plan every year and organized as a community tradition.

Keywords: learning innovation, community participation, creative learning, museums and local learning resources, creative recreation activities, creative lifelong learning, creative learning innovation, creative learning media

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ฏ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
นวัตกรรมการเรียนรู้.....	12
ความหมายของนวัตกรรมและนวัตกรรมการเรียนรู้.....	12
การพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้.....	13
กิจกรรมนันทนาการ.....	14
การเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	21
นวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	25
สื่อการเรียนรู้.....	28
พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น.....	34
ความหมายของพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น.....	34
ความสำคัญของพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
บทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	38
องค์ประกอบในการดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น	39
การจัดทำพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น.....	40
กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	42
การมีส่วนร่วมของชุมชน	44
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	44
ความสำคัญของการมีส่วนร่วม.....	46
ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม	47
การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	50
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	50
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	51
อุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์.....	52
การพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ที่ศึกษา.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
วิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
วิธีดำเนินการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
การตรวจสอบข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาสภาพพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้	
ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมนันทนาการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ	99
พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก จังหวัดกาญจนบุรี.....	99
พิพิธภัณฑ์วิถีชาวนา วัดชะอำคีรี จังหวัดเพชรบุรี	102
แหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์.....	104
แหล่งเรียนรู้ชุมชนลาวเวียงบ้านดอนคา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	107
ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ	109
พิพิธภัณฑ์ ม.จ.สิทธิพร กฤดากร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	110
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี จังหวัดราชบุรี.....	113
พิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม	117
พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง จังหวัดนครปฐม	119
ตอนที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับชุมชน	121
พิพิธภัณฑ์โรงเรียนวัดบางหลวง จังหวัดนครปฐม.....	121
แหล่งเรียนรู้วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี	124
แหล่งเรียนรู้ปล่องเหล็กม จังหวัดสมุทรสาคร.....	127
แหล่งเรียนรู้ชุมชนกะเหรี่ยงบ้านบึงเหนือ จังหวัดราชบุรี.....	129
ตอนที่ 4 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ	132
หอศิลป์เอมเจริญ จังหวัดกาญจนบุรี	132
แหล่งเรียนรู้โบสถ์ปรกโพธิ์ วัดบางกุ้ง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	134
แหล่งเรียนรู้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี จังหวัดสมุทรสาคร	136
แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี.....	138
สรุปแนวทางการจัดโครงการ/กิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	140

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	
ตอนที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ	144
พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก จังหวัดกาญจนบุรี.....	144
พิพิธภัณฑ์วิถีชาวนา วัดชะอำคีรี จังหวัดเพชรบุรี.....	147
แหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์.....	149
แหล่งเรียนรู้ชุมชนลาวเวียงบ้านดอนคา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	154
ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ	157
พิพิธภัณฑ์ ม.จ.สิทธิพร กฤดากร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	157
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี จังหวัดราชบุรี.....	161
พิพิธภัณฑ์บ้านเขาอีสาร จังหวัดสมุทรสงคราม	164
พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง จังหวัดนครปฐม	169
ตอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับชุมชน ฯ	175
พิพิธภัณฑ์โรงเรียนวัดบางหลวง จังหวัดนครปฐม.....	175
แหล่งเรียนรู้วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี	179
แหล่งเรียนรู้ปล่องเหลี่ยม จังหวัดสมุทรสาคร.....	183
แหล่งเรียนรู้ชุมชนกะเหรี่ยงหมู่บ้านบ้านบึง จังหวัดราชบุรี	188
ตอนที่ 4 ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ	192
หอศิลป์เอมเจริญ จังหวัดกาญจนบุรี	193
แหล่งเรียนรู้โบสถ์ปรกโพธิ์ วัดบางกุ้ง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	196
แหล่งเรียนรู้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อี จังหวัดสมุทรสาคร	199
แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี.....	203

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	
ตอนที่ 1 สรุปและอภิปรายผลการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิด ทฤษฎีนวัตกรรมการเรียนรู้	207
ตอนที่ 2 อภิปรายผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิด ทฤษฎี การมีส่วนร่วมกับชุมชน .	219
ตอนที่ 3 อภิปรายผลการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	221
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัยด้านการวิจัยและพัฒนา การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์	222
บทที่ 7 รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	
หลักการ	227
วัตถุประสงค์.....	228
ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้.....	228
ปัจจัยการนำรูปแบบไปใช้.....	231
เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้.....	232
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	233
ความยั่งยืน	233
ข้อเสนอแนะ	235
บรรณานุกรม	239
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	251
ภาคผนวก ข โครงการนำเสนอแนวทางการพัฒนากิจกรรม ในงานวิจัย ฯ.....	263
ภาคผนวก ค โครงการนำเสนอผลการจัดกิจกรรม ในงานวิจัย ฯ	269
ภาคผนวก ง ประมวลภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ฯ.....	275
ประวัติผู้วิจัย	293

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	รายชื่อพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ที่ศึกษา จำแนกตามโครงการวิจัยย่อยและลักษณะเนื้อหาในการจัดแสดง	68
3.2	พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ที่ศึกษา และรายชื่อนักวิจัยชุมชน จำแนกตามโครงการวิจัยย่อย	74
3.3	กำหนดการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมสำรวจพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	77
3.4	กำหนดการและผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบข้อมูล และเสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	79
3.5	กิจกรรมและผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	87
3.6	กำหนดการลงพื้นที่เพื่อติดตามกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	92
4.1	กิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	140

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2.1	วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของโคเฮนและอ็พฮอฟ	47
3.1	แนวทางการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน	77
6.1	การวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย.....	223
7.1	รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้ พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์.....	234

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 ตำแหน่งที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	67
3.2 การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการวิจัย วันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2555...	75
3.3 ประชุมกลุ่มย่อย วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	76
3.4 ประชุมกลุ่มย่อย วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ฟุ้ง-หวาน รีสอร์ท แอนด์สปา จังหวัดกาญจนบุรี.....	76
3.5 การนำเสนอแนวทางการพัฒนากิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในงานวิจัย วันที่ 10-11 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ บ้านราชดำเนินหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	86
3.6 นำเสนอผลการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และคืนข้อมูลแก่ชุมชน	95
4.1 เยี่ยมสำรวจวัดไชยชุมพลชนะสงคราม อำเภอเมืองฯ จังหวัดกาญจนบุรี.....	100
4.2 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก.....	100
4.3 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1	101
4.4 วัดชะอำคีรี ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.....	102
4.5 พิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตชาวนา วัดชะอำคีรี.....	103
4.6 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ บ้านชะอาน จังหวัดเพชรบุรี.....	103
4.7 กิจกรรมในแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลห้วยสัตว์ใหญ่.....	106
4.8 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	106
4.9 เยี่ยมสำรวจชุมชนลาวเวียงบ้านดอนคา ณ วัดโศคาราม อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	108
4.10 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ โรงเรียนดอนคาวิทยา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	109
4.11 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ม.จ.สิทธิพร กฤดากร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	111
4.12 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ พิพิธภัณฑ์ ม.จ.สิทธิพร กฤดากร อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	112

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.13 สภาพชมชนรอบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี จังหวัดราชบุรี	114
4.14 อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี จังหวัดราชบุรี และการจัดแสดง.....	115
4.15 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี.....	116
4.16 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานบ้านเขาอีสาร จังหวัดสมุทรสงคราม	118
4.17 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ โรงเรียนวัดเขา อีสาร (ประมุขเวชกิจ) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	119
4.18 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครึ่ง จังหวัดนครปฐม.....	120
4.19 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ วัดทุ่งผักกูด.....	120
4.20 แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชนบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	122
4.21 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ โรงเรียนวัดบาง หลวง.....	123
4.22 แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของเมืองเพชรบุรี	125
4.23 การสนทนากลุ่ม วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์ วิทยาลัย.....	126
4.24 การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	126
4.25 สภาพชมชนที่ตั้งแหล่งเรียนรู้ปล่องเหล็ยม อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	127
4.26 การสนทนากลุ่ม วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ โรงเรียนบ้านปล่องเหล็ยม อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร.....	128
4.27 สภาพบริบทชุมชนกะเหรี่ยงบ้านบึงเหนือ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี	129
4.28 เยี่ยมสำรวจชุมชน ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนกะเหรี่ยงบ้านบึงเหนือ.....	130
4.29 อาคารและการจัดแสดงภายในหอศิลป์เอมเจริญ จังหวัดกาญจนบุรี	132
4.30 บรรยายภาคการสนทนากลุ่ม วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ หอศิลป์เอม เจริญ	133
4.31 หลวงพ่อนิลมณี โบสถ์ปรกโพธิ์ อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และรูป ปั้นท่าทางการต่อสู้แบบมวยไทยในวัดบางกุ้ง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	134
4.32 บรรยายภาคการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2556....	135

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.33 ภาพแหล่งเรียนรู้หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี จังหวัดสมุทรสาคร	136
4.34 ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี จังหวัดสมุทรสาคร	137
4.35 สนทนากลุ่ม วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ สำนักงานเทศบาลตำบลดอนไก่อดี	137
4.36 ภาพแหล่งเรียนรู้และการจัดแสดงของแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร.....	139
4.37 สนทนากลุ่ม วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนอง ราชวัตร.....	139
5.1 กิจกรรม Walk Rally ณ พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก จังหวัดกาญจนบุรี	145
5.2 กิจกรรมพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่นรุ่นเยาว์คู่ไปกับมัคคุเทศก์ท้องถิ่นของชุมชน.....	145
5.3 กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ณ โรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม.	146
5.4 การเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมท้องถิ่นของเรา (อำเภอชะอำ) และผลงาน นักเรียนจากกิจกรรมการออกแบบประติมากรรมตำนานเมล็ดข้าว	148
5.5 กิจกรรมในงานเล่าเรื่องเมืองชะอำ ตอน ตำนานเมล็ดข้าว.....	148
5.6 สถานการเรียนรู้ เรื่องเล่าชาวกะเหรี่ยงปาละอู	150
5.7 ระบายไม้ไผ่และการแสดงเส้นสายแห่งความภาคภูมิใจ.....	150
5.8 กิจกรรมทอดผ้าก๊อช ร้อยลูกปัด และถ่ายภาพที่ระลึกเครื่องแต่งกายชาวกะเหรี่ยง	151
5.9 ลิ้มลองอาหารพื้นบ้านของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง “น้ำยาแกงหยวก”	151
5.10 กิจกรรมห่อข้าว และเรียนรู้พิธีไหว้พระจันทร์ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง	151
5.11 เรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง	152
5.12 กิจกรรมการแข่งขันยิงสะบ้า และการเดินไม้ไผ่	152
5.13 การบรรเลงเตหน่าและการรำรำของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง	153
5.14 กิจกรรมการแสดง การสาธิต และเกมการแข่งขันในงานม่วนซื่นลาวเวียง.....	155
5.15 กิจกรรมวาดภาพการ์ตูนตกแต่งอาคารพิพิธภัณฑ์ จัดทำตัวมาสคอต และมุม เรียนรู้	158
5.16 ถ่ายทำวีดิทัศน์โดยสัมภาษณ์คนในชุมชนที่เคยทำงานในฟาร์มบางเบิด	158
5.17 กิจกรรมในงานสืบสานตำนานเกษตรหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร	159
5.18 โมเดลจำลองอาคารพิพิธภัณฑ์และฐานเรียนรู้จากการออกแบบของชุมชน.....	159
5.19 กิจกรรม Walk Rally ไชยปริศนาในพิพิธภัณฑ์ และการฝึกนำชมพิพิธภัณฑ์	162

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.20 กิจกรรมฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ และออกแบบเข็มกลัดมัคคุเทศก์วัยใส.....	162
5.21 บรรยายภาคการเรียนรู้ และผลงานจากกิจกรรมในโครงการ ตามรอยประวัติศาสตร์เมืองราชบุรี สร้างสรรค์ความคิดจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติราชบุรี.....	163
5.22 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและสภาพท้องถิ่นของบ้านเขายี่สาร.....	165
5.23 นักเรียนและคนในชุมชนแนะนำอาหารพื้นบ้านของเขายี่สาร	165
5.24 กิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาในการประกอบอาชีพของเขายี่สาร	166
5.25 ทดลองทำผ้ามัดย้อม เล่นหุ่นสายจากวัสดุที่เหลือใช้ และชมการแสดงเชิดหุ่นสาย.	166
5.26 บริการถ่ายภาพที่ระลึก	167
5.27 กิจกรรมแลกรับถุงผ้าที่ระลึกและที่คั่นหนังสือ	167
5.28 กิจกรรมนันทนาการก่อนเข้าฐานการเรียนรู้.....	169
5.29 เจ้าอาวาสวัดทุ่งผักกูดนำสวดมนต์ให้วพระ.....	170
5.30 กิจกรรมเรียนรู้เรื่องการลิ้มข้าว.....	170
5.31 กิจกรรมเรียนรู้เรื่องการตำข้าว.....	170
5.32 เรียนรู้และทดลองมัดข้าวแบบต่าง ๆ.....	171
5.33 เรียนรู้การหุงข้าวแบบเช็ดน้ำ	171
5.34 กิจกรรมต่อภาพเครื่องมือและอุปกรณ์ทำนา	171
5.35 เรียนรู้การรับมานข้าว (ฮับมานข้าว) และชิมข้าวยากู.....	172
5.36 หมอขวัญสาธิตการรับขวัญข้าวขึ้นยุ้ง	172
5.37 กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้.....	173
5.38 วิดีทัศน์แนะนำโรงเรียนวัดบางหลวง	176
5.39 พิธีเปิดพิพิธภัณฑ์โรงเรียนวัดบางหลวง	176
5.40 กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) ในระดับปฐมวัย	176
5.41 กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในระดับประถมศึกษาที่ 1-3	177
5.42 กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ในระดับประถมศึกษาที่ 4-6	177
5.43 กิจกรรมชุมนุมศิลป์ หน่วยเรียนรู้ลายรดน้ำสร้างสรรค์ และงานปูนปั้น สรรค์สร้าง	180

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.44 ฝึกเขียนลายไทยและลายสร้างสรรค์ลงบนหินจากแม่น้ำเพชรบุรี	180
5.45 ฝึกสานใบตาล.....	180
5.46 ฝึกตอกกระดาษรูปหนังใหญ่	181
5.47 ฝึกปั้นปูนตามแบบและตามจินตนาการ.....	181
5.48 เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในอดีตที่พบในแม่น้ำเพชรบุรี	181
5.49 ฟังบรรยายในกิจกรรมของเก่ามาเล่าใหม่ และฝึกปั้นดินไทย	182
5.50 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	184
5.51 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	184
5.52 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	184
5.53 ผลงานนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	185
5.54 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	185
5.55 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	185
5.56 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.....	186
5.57 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ..	186
5.58 ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับอนุบาล	186
5.59 ประมวลภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบฐานการเรียนรู้	190
5.60 กิจกรรมลานนิทรรศการ เรียนรู้รอบบ้านสืบสานตำนานกะเหรี่ยงบ้านปิ้ง	190
5.61 ลานกิจกรรมศิลปะเชิงสร้างสรรค์วันกินข้าวหอ.....	191
5.62 นิทรรศการกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาว กะเหรี่ยง	191
5.63 เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของหอศิลป์เอมเจริญจากสื่อวีดิทัศน์	193
5.64 เรียนรู้วิธีการวาดภาพลายเส้น.....	194
5.65 เรียนรู้วิธีการทำเคคูพาจบนวัสดุต่าง ๆ	194
5.66 เรียนรู้วิธีการทำการ์ดแบบ pop up	194
5.67 กิจกรรมแฟนท์เลื่อ และการทำการ์ดที่ระลึก.....	195
5.68 สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้โบสถ์ปรกโพธิ์ วัดบางกุ้ง	196

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.69 การนำเสนอวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ และการประกวดภาพถ่ายโบสถ์ปรกโพธิ์.....	197
5.70 พิธีมอบรางวัลแก่นักเรียนที่ชนะเลิศการประกวดภาพถ่าย.....	197
5.71 สื่อประชาสัมพันธ์และสื่อการเรียนรู้ เรื่อง หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อดี	200
5.72 บรรยายภาคการเรียนรู้จากสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง เบญจรงค์ดอนไก่อดี	200
5.73 เยี่ยมชมผลิตภัณฑ์และเรียนรู้การเขียนลายเบญจรงค์จากคนในชุมชน.....	201
5.74 ฝึกปฏิบัติเขียนลายเบญจรงค์	201
5.75 สื่อการเรียนรู้และสื่อประชาสัมพันธ์ เรื่อง แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร.....	203
5.76 บรรยายภาคการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์และสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง แหล่งโบราณคดี หนองราชวัตร.....	204
5.77 บรรยายภาคการตอบคำถามทบทวนความรู้ในเกมกะหล่ำปลี.....	204
5.78 ฐานการเรียนรู้จักชอว์หรรษา	205
5.79 กิจกรรมออกแบบลวดลายบนถุงผ้า.....	205